

BARNENS #3

FRAMTID

EN TIDNING FRÅN
PLAN SVERIGE
NUMMER 3 : 2014

Många unga
mammor i Togo
Sport och lek
lär barn om hiv
Fadderbrev
gör barnen
stolta

Inga fler barnäktenskap!

Nu sprider Pinky budskapet
till grannarna i Dhaka

FOTO: JANN LIPKA

Barn ska tillåtas vara barn

Min son, Marcus, ska flytta hemifrån. Han är 19 år och är på väg att ta klivet ut i vuxenlivet. Jobb, resor, studier, umgänge med kompisar hägrar. Någon gång framöver kommer han kanske att flytta ihop med någon och bilda familj. Men det är inte vad som väntar ännu – inte nu när han flyttar in i sin första egna bostad.

I El Salvador träffade jag en annan tonåring, Marta. Hon visade med stolthet upp sin lilla dotter. Men hon var inte bara stolt – hon var också ängslig, rädd och orolig i rollen som mamma. Tafatt bytte hon på den lilla och sedan visade hon mig runt i det lilla skjul som nu var den unga familjens hem. Hon visade mig grytan, de spruckna glasen, de båda plasttallrikarna och madrasserna i ett hörn. Pappan, lika ung som Marta, hade också något ängsligt i blicken. Han oroade sig över hur han skulle kunna försörja sin lilla familj. Skola var inte längre något att tänka på. Inte för någon av dem.

Marta är inte den enda unga mamma jag har mött genom åren med Plan. Många, många är de unga flickor jag träffat i olika delar av världen som blivit mammor när de själva fortfarande varit barn. Några av dem har blivit med barn i unga år med sin första kärlek. Andra har gifts bort av sina familjer till äldre män utan att själva haft möjlighet att medverka i valet av partner och har sedan fött barn i alldeles för tidig ålder.

Varje år är det miljontals unga flickor som gifter sig och får barn. Gemensamt för dem alla, oavsett om de gjort det av egen vilja eller blivit tvingade in i ett äktenskap de själva inte valt, är att de inte är mogna för att axla rollen som hustrur eller mödrar. De är barn som förväntas vara vuxna och som berövats sin rätt att få vara barn.

Att de utsätts för stora risker är ett faktum. Flickor som gifter sig unga genomgår i regel

tidigare och fler graviditeter. Komplikationer i samband med graviditet eller förlossning är den vanligaste dödsorsaken bland unga flickor. De tvingas ofta sluta skolan i förtid. De blir isolerade och tappar kontakten med jämnåriga. De saknar erfarenhet av att fatta beslut på egen hand. Oftast är det mannen som fattar alla beslut. Innan dess var det föräldrarna. De unga kvinnorna blir oftare än andra familjemedlemmar måltavla för övergrepp och våldshandlingar i det egna hemmet.

Varför skaffar då tonåringar barn? Varför gifter miljontals föräldrar bort sina unga döttrar? Det enkla svaret är oftast fattigdom. Genom att gifta bort en dotter får familjer med små resurser en familjemedlem färre att försörja. I vissa samhällen betalar den blivande maken familjen för att få gifta sig med dottern. Men den ekonomiska vinsten blir kortsiktig. Genom att frånta dottern rätten till utbildning riskerar föräldrarna att överföra sin fattigdom till nästa generation.

Fattigdom är dock inte den enda förklaringen till barnäktenskap. I vissa samhällen är kvinnans roll främst att vara hustru och mamma. Unga flickor uppmanas inte att utbilda sig och utvecklas till självständiga individer som deltar i samhället på lika villkor som männen.

Barn ska tillåtas vara barn så länge de själva är barn. Ungdomar ska tillåtas växa in i vuxenrollen utan att ta ansvar för någon annan – oavsett om de är flickor eller pojkar.

De har rätt till utbildning, rätt att lära känna sig själva och rätt att utvecklas till självständiga individer som gör egna val och fattar egna beslut om vem de vill leva med och om eller när de vill ha barn. Precis som min Marcus som nu flyttar hemifrån.

Anna Hägg-Sjöquist
Generalsekreterare på Plan

Plan är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. För Plan är barn i världen en kraft som kan påverka sin egen utveckling.

Plan:

- stödjer utvecklingsarbete på gräsrotsnivå tillsammans med barnen och utifrån deras rättigheter och behov
- hävdar barns rättigheter
- ökar förståelsen mellan olika kulturer och människor
- arbetar utifrån FN:s barnkonvention

Plans arbete finansieras främst genom fadderskap. Som fadder stödjer du utvecklingen i barnets närmiljö. Dina pengar går alltså inte till något enskilt barn utan bidrar till att många får det bättre.

Plan är en religiöst och politiskt obunden organisation som ingår i ett internationellt nätverk av 70 länder. Det gör Plan till en av världens största biståndsorganisationer som arbetar med barn.

Vår verksamhet utvecklas ständigt. Aktuell information får du på vår hemsida: www.plansverige.org

Telefon: 08-58 77 55 00

Telefontid mån–tors:

09.00–12.00, 13.00–20.00

fre: 09.00–12.00, 13.00–15.00

Fax: 08-58 77 55 10

Fadderbidrag:

Pg: 90 07 01-4, Bg: 900-7014

Övriga bidrag:

Pg: 90 07 31-1, Bg: 900-7311

BARNENS FRAMTID ges ut av Plan Sverige Produktion & Försäljning AB, Textilgatan 43, Box 92150, 120 08 Stockholm, tel: 08-58 77 55 00, fax: 08-58 77 55 10, www.plansverige.org, info@plansverige.org

Ansvarig utgivare: Anna Hägg-Sjöquist, anna.hagg-sjoquist@plansverige.org

Projektledare: Sandra Lif

Produktion: Global Reporting

Projektledare: David Isaksson

Redaktör: Anette Emanuelsson

Layout: Lisa Jansson

Tryck: V-TAB, 2014

OMSLAGSBILDEN:

Bangladesh, 2014.

Foto: Ismail Ferdous

INNEHÅLL #3

4

13

15

17

4» Flickor som handelsvara

Ungdomar i Dhaka kämpar mot barnäktenskap.

10» När äktenskapet blir en boja

Miljontals tjejer berövas sin barndom.

12» Tonårsgraviteter vanliga

Traditionens makt är stor i Bolivia och Togo.

14» Flickkampanj sprids i världen

Viktigt arbete för flickors rättigheter.

16» Sport och lek lär barn om hiv

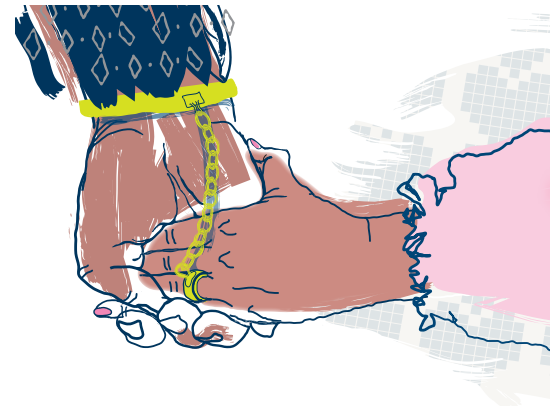
Kunskap är viktig för att stoppa spridning.

21» Plans ungdomsråd

Ungdomar tycker till i kampanjen #ifalljagvardu.

22» Uppskattade fadderbrev

Spännande att ha en vän i annan del av världen.

Bangladesh

Med flickor som handelsvara

Bangladesh är ett av de länder där barnäktenskap är allra vanligast och de flesta tjejer gifter sig när de är runt 16 år. Men i ett slumområde i Dhaka har engagerade invånare lyckats vända trenden. Här i City Polli kan den som försöker gifta bort en minderårig dotter räkna med att den lokala barnrättskommittén knackar på dörren.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: ISMAIL FERDOUS

Under de tidiga morgontimmarna fylls Dhakas gator av tusentals gatusopare. De känns igen på sina gröna västar och med hjälp av långa bambukvistar sopar de rent i rännstenen. Gatusoparna är anställda av Dhakas stadsförvaltning och trots att det är ett hårt arbete tjänar de bara 3 000 taka i månaden. Det motsvarar ungefär 270 svenska kronor och räcker inte långt när man har en familj att försörja.

I anställningen ingår dock ett rum där de kan bo med sina familjer. Många av dem bor i City Polli, ett slumområde där staden tillhandahåller bostäder för just gatusopare. Sedan tio år tillbaka är det dessutom en av de stadsdelar i Dhaka där Plan arbetar. På väg till det lokala kontoret passerar vi genom smala gränder som kantas av små enkla rum där arbetarna och deras familjer bor. Monsunperioden har just börjat och regnet strilar ner från plåttaken. Lite längre bort har flera

gator översvämmats och människor vadar fram i decimeterdjupt vatten.

Just i dag har den lokala barnrättskommittén samlats på kontoret för ett möte. Ett tjugotal personer i olika åldrar har tagit av sig skorna och satt sig i en halvcirkel på golvet. I mitten sitter en talför kille med bestämd blick. Det är den 23-åriga Muktar, som redan som 13-åring engagerade sig i Plans arbete i City Polli. Det som främst intresserar honom är arbetet mot barnäktenskap. Bangladesh är nämligen ett av de länder där barnäktenskap är allra vanligast och ungefär två tredjedelar av tjejerna gifter sig innan de har fyllt 18 år.

– **Det finns en** övertygelse om att flickor bör gifta sig tidigt för då är hemgiften lägre. När hon blir äldre finns en risk att hon inte får några friare. Tjejer som bor hemma kan dessutom bli kära i en kille och rymma

Några unga kvinnor förbereder maten vid en av de gemensamma kranar där invånarna i slumområdet City Polli hämtar sitt vatten. Många kvinnor i Bangladesh arbetar som hemmafruar men allt fler tar jobb i textilindustrin och får på så sätt större makt över sina liv.

Bangladesh

I landet finns 32 189 fadderbarn, varav 798 har en fadder i Sverige.

Jämförelsetabell	Bangladesh	Sverige
Yta:	144 000 km ²	450 295 km ²
Antal invånare:	166 miljoner	9,6 miljoner
Officiella språk:	bengali	svenska
Medellivslängd:	kvinnor 72,6 år och män 68,7 år	kvinnor 83,7 år och män 80,1 år
Spädbarnsdödlighet:	46 per 1 000 födda	3 per 1 000 födda
Läs- och skrivkunniga över 15 år:	58 procent	99 procent

Källor: CIA World Factbook, Plans landrapport.

Muktar, 23 år, engagerade sig redan som 13-åring i Plans arbete i City Polli. Det som främst driver honom är kampen mot barnäktenskap.

hemifrån. Därför är det familjens uppgift att hitta en lämplig make, annars kommer de att få dåligt rykte, säger Muktar.

Ett av barnrättskommitténs uppdrag är att hålla ögon och öron öppna och kontakta polis eller lokala organisationer om de får reda på att ett barnäktenskap planeras i City Polli. Att deras arbete har gett resultat är tydligt. Enligt deras egna uppskattningar hölls det tidigare runt 30 bröllop i månaden där bruden inte hade åldern inne. I dag rör det sig om några enstaka incidenter per år.

Det betyder dock inte att problemet har försvunnit. De föräldrar som vill gifta bort sina döttrar kan göra det utanför Dhaka eller i en annan stadsdel, där kontrollen inte är lika tuff. Eller så köper de ett förfalskat födelsebevis av korrupta tjänstemän till en kostnad av en svensk femtiolapp och vips är den 16-åriga tjejen i stället 18.

– Barnäktenskapen har försvunnit härifrån men inte problemet, som en man i barnrättskommittén påpekar.

För att förändra attityder krävs att aktivisterna knackar dörr och pratar med föräldrarna öga mot öga, vilket de också gör. Att upplysa om riskerna med barnäktenskap genom specialskrivna teaterföreställningar har också visat sig ha effekt. De argument som har störst effekt på föräldrarna brukar vara att unga flickor faktiskt riskerar att dö under en

förlossning, samt det faktum att tjejer som gifter sig tidigt ofta blir lämnade av sina män som i stället gifter om sig med någon annan.

Muktar berättar att han förra året var med om att avstyra ett äktenskap där den tilltänkta bruden bara gick i femte klass. Efter att ha misslyckats med att övertyga föräldrarna ordnade en grupp ungdomar en sittstrejk utanför familjens bostad. Till slut ställdes bröllopet in.

Trots en ibland otacksam kamp mot förfalskade födelsebevis, hemlighållna bröllop och bristande stöd från polismyndigheten är Muktar övertygad om att arbetet i City Polli är på rätt väg.

– För bara några dagar sedan träffade jag en man som tillhör den lokala eliten och som berättade om ett ungt par som hade inlett en relation. Han ville veta om kommittén skulle orsaka problem om han arrangerade ett giftermål.

Att till och med de som räknas till eliten, och som sällan frågar om lov innan de gör något, har lärt sig att det inte längre är riskfritt att gifta bort minderåriga ser Muktar som ett bevis på att attityderna är på väg att förändras.

– Förändringen är redan på gång.

Läs Salmas och Pinkys berättelser på följande uppslag. >

Bortgift

Grannarna förstörde Salmas drömmar

Salma ville plugga och skaffa sig ett jobb. I stället tvingades hon att gifta sig för att rädda sitt och familjens rykte. Men äktenskapet har gjort hennes liv svårt och ibland önskar hon att hon kunde lämna sin man.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: ISMAIL FERDOUS

Artonåriga Salmas ansikte reflekteras i en spegel som hänger vid ingången till hennes föräldrars bostad. För två år sedan tvingades hon att gifta sig och flytta hemifrån. Egentligen hade hon andra planer för sitt liv men trycket från grannar och vänner blev till slut för stort.

Vi befinner oss i ett rum med betonggolv och väggar av korrugerad plåt. En bred säng tar upp en stor del av rummet, på motsatt väg står en tv-möbel och ett skåp med porslin. Vid ingången sitter Salmas mormor på golvet och slipar en kniv som hon använder för att skiva smålökar till middagen.

Artonåriga Salma sitter på sängen och pratar med sin mor. Hon är dock bara på tillfälligt besök. Sedan två år tillbaka bor hon tillsammans med sin man, som är åtta år äldre, i ett litet rum några kvarter bort. Hon säger att hon älskar honom, men berättar samtidigt att äktenskapet gör henne olycklig.

– Jag vill egentligen inte fortsätta att vara gift eftersom jag inte kan lita på honom. Han har inte berättat för sin familj att vi är gifta och jag misstänker att han träffar andra tjejer. Ibland slår han mig men när jag beklagar mig inför mina föräldrar säger de att det var jag som blev kär i honom och att jag inte ska klaga.

Salma gestikulerar när hon pratar. Hon ger ett starkt och beslutsamt intryck, samtidigt som det är tydligt att omständigheterna har gjort henne hjälplös.

Allt började för två år sedan när Salma hade en kort romans med en kille. Han friade men Salma avböjde. Det visade sig dock vara svårt att avsluta förhållandet. Killen började sprida osanningar om henne, till exempel att de redan var gifta, och det förstörde hennes rykte bland grannarna. Trots att hon svor på koranen att allt var lögn fortsatte skvallret. Även Salmas familj trakasserades och hotades. Situationen blev allt mer ohållbar.

– Jag var ledsen för att jag straffades för ett brott jag inte hade begått, och jag kände mig helt hjälplös, säger Salma, som i sina mörkaste stunder till och med övervägde att begå självmord.

Till slut beslutade hennes föräldrar att det var bäst att hon gifte sig, men väntade med att flytta ihop med killen tills hon hade fyllt 18 år. Hennes friare accepterade villkoret, men redan efter ett par veckor började han insistera på att de skulle bo ihop. Salma vägrade eftersom hon ville gå klart skolan och på så sätt kunna tjäna sina egna pengar i framtiden.

En dag föreslog han att de skulle åka till marknaden tillsammans. I stället förde han henne till en grannstad till Dhaka varifrån han ringde hennes mamma.

– Han sa att han skulle rymma med mig om jag inte gick med på att bo ihop, och att han till och med kunde döda mig, berättar Salma.

Sedan dess bor Salma ihop med sin man. Han jobbar långa dagar och de pengar han tjänar skickar han till största del till sin familj som bor i de norra delarna av Bangladesh. Salma tar hand om hemmet, och sköter även hushållssysslor hos sina föräldrar. Hon vill inte ha barn eftersom hon är rädd att maken ska lämna henne och inte erkänna barnen. Samtidigt kan hon inte lämna honom eftersom föräldrarna inte har råd att försörja henne.

– Ibland tänker jag att jag skulle kunna ge mig av och arbeta i en klädfabrik. Men ofta tänker jag att mitt liv bara kommer att fortsätta så här, säger Salma.

Självständig Pinky går sin egen väg

När Pinky bara var 15 år gammal var hon på väg att bli bortgift, men i sista stund ställdes bröllopet in. I dag är hon 18 år, har ett jobb och känner sig slutligen redo att hitta en make.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: ISMAIL FERDOUS

Pinky hade en tuff barndom med en sträng styvfar och hon kände inte heller till sina rättigheter. "Nu är jag mer medveten och när jag blir mor kan jag lära mina barn om deras rättigheter."

Bröllopsplanerna för Pinky började precis som för så många andra unga tjejer. Under ett skollov besökte hon en faster för att fira den muslimska högtiden Eid. Där fick hon reda på att hennes föräldrar hade beslutat att det var dags för henne att gifta sig. I fasterns by hade de sett ut en lämplig make: han var 21 år gammal, studerade och verkade vara ett gott parti.

Vid 15 års ålder kände Pinky inte till sina rättigheter, och hon ifrågasatte inte att det nu var dags att gifta sig. Båda hennes äldre systrar hade gift sig vid den åldern och att hon skulle göra detsamma var förväntat.

Men när skollovet var slut och Pinky återvände till Dhaka hände något som fick henne att ändra inställning. I samarbete med lokala organisationer arrangerade Plan en utbildning om riskerna med barnäktenskap och en av deltagarna var Pinky.

– Då insåg jag att jag var för ung för att gifta mig. Det som påverkade mig mest var vetskapen att en graviditet vid ung ålder kan leda till döden. En kompis från skolan som gifte sig när hon var 14 år dog under förlossningen och det gjorde mig väldigt rädd. Jag försökte övertyga mina föräldrar men de sa att 'skyll i så fall inte på oss om du inte hittar någon att gifta dig med', säger Pinky.

Men även hennes mamma började bli tveksam till om det var rätt att gifta bort 15-åringen. Upprinnelsen var en pjäs om barnäktenskap. För Plan i Bangladesh är teater ett viktigt verktyg för att bryta tabun och förbättra kommunikationen mellan barn och vuxna. Ungdomar både skriver manus och framför pjäserna själva. Konceptet har visat sig vara framgångsrikt, inte minst i slumområdet City Polli där Pinky bor. Det var efter att ha sett en sådan pjäs som Pinkys mamma fick sig en tankeställare.

Samtidigt visade det sig att den tilltänkte brudgummens familj inte var nöjd med hemgiften – de ville ha mer pengar än vad Pinkys familj var beredd att betala. Till slut blev det tydligt för Pinkys föräldrar att giftermålet var en dålig idé och till hennes stora lättnad ställdes bröllopet in.

I stället utbildades Pinky till informatör av Plan och fick i uppgift att sprida kunskap om barnäktenskapets alla nackdelar till ungdomar och deras föräldrar. Att information kan förändra människors attityd är Pinky övertygad om.

– När jag var 15 år var barnäktenskap vanligare än i dag och många av mina vänner gifte sig. Nu är det ovanligt i området där jag bor, om någon gifter sig gör de det i smyg.

Som en del av utbildningen avlade Pinky ett löfte om att inte gifta sig förrän hon hade blivit myndig. Att leva som ogift i City Polli är dock inte problemfritt. Grannarna lever nära inpå varandra och när de hamnar i gräl drar de alltid upp det faktum att Pinky ännu inte är gift. Det elaka pratet får Pinky att må dåligt men det löfte hon gav som 15-åring har hon hållit.

I dag är Pinky 18 år och känner sig redo för äktenskapet. Hennes mamma är i färd med att söka efter en lämplig man.

– Jag har mognat. Jag vet hur man hanterar olika situationer och jag har arbetat med småbarn så jag vet hur man tar hand om barn.

De kunskaper om flickors rättigheter som Pinky har fått via Plan har hjälpt henne att påverka sitt eget liv. Men hon är dessutom fast besluten att föra insikterna vidare till nästa generation.

– Jag kunde inte tala med min mamma om mina rättigheter. Men i dag är jag mer medveten och kan upplysa mina barn om det.

I nöd och tvång

Trots att barnäktenskap är förbjudet i många länder gifter sig en tredjedel av alla flickor i utvecklingsländer innan de har fyllt 18 år. Det innebär att miljontals tjejer runt om i världen berövas sin barndom och riskerar ett liv i fattigdom med våld, ohälsa och för tidig död.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • ILLUSTRATION: HELENA SHUTRICK

Det finns ekonomiska, kulturella, traditionsrelaterade och religiösa orsaker till att flickor gifter sig i alltför tidig ålder. En blick på statistiken visar att det är ofta fattigdom som leder till barnäktenskap – det är tre gånger så vanligt att de fattiga hushållen gifter bort sina unga döttrar som att de rika gör det.

I vissa samhällen får flickans familj ett brudpris när dottern gifts bort och det är en inkomst som familjen ofta har räknat med sedan flickan föddes. Ju yngre hon är, ju högre blir hennes brudpris. I de samhällen där det istället är vanligt med hemgift, behöver flickans föräldrar inte betala lika mycket till brudgummens familj om hon är ung.

En annan grundläggande orsak till barnäktenskapen är den stora ojämlikheten mellan män och kvinnor, pojkar och flickor.

– Det handlar om det låga värde som samhället sätter på en flicka.

Hon ses främst som mor och hustru, och hon uppmuntras inte att utbilda sig eller skaffa sig andra kunskaper, säger Allie Glinski på forskningsinstitutet International Center for Research on Women, som bland annat studerar barnäktenskap och ungdomars steg ut i vuxenlivet.

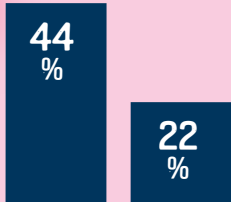
De flickor som gifter sig unga går ofta inte klart skolan. Men det är inte självklart vad som är hönan eller ägget. Är det äktenskapet som gör att flickor hoppar av skolan eller är det flickor som inte går i skolan som blir bortgifta?

– Flickor som arbetar i hemmet eller i jordbruket är tillgängliga för giftermål, till skillnad från dem som går i skolan och i större utsträckning betraktas som barn, säger Allie Glinski.

Flickor som gifts bort isoleras ofta från samhället, de förlorar kontakten med vänner och ibland även sin familj, och de fråntas rätten att bestämma över sitt eget liv, vilket är förödande för deras välbefinnande.

Flickor på landsbygden gifter sig unga

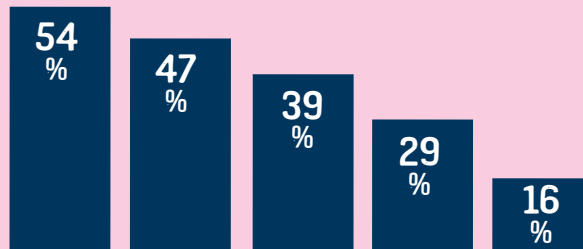
Andel flickor gifta före 18 års ålder

På landet I städerna

Flickor från fattiga familjer gifter sig tidigare

Andel flickor gifta före 18 års ålder

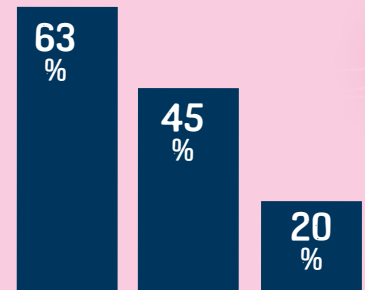

Fattigaste femtedelen

Rikaste femtedelen

Flickor som har gått i skolan gifter sig senare

Andel flickor gifta före 18 års ålder

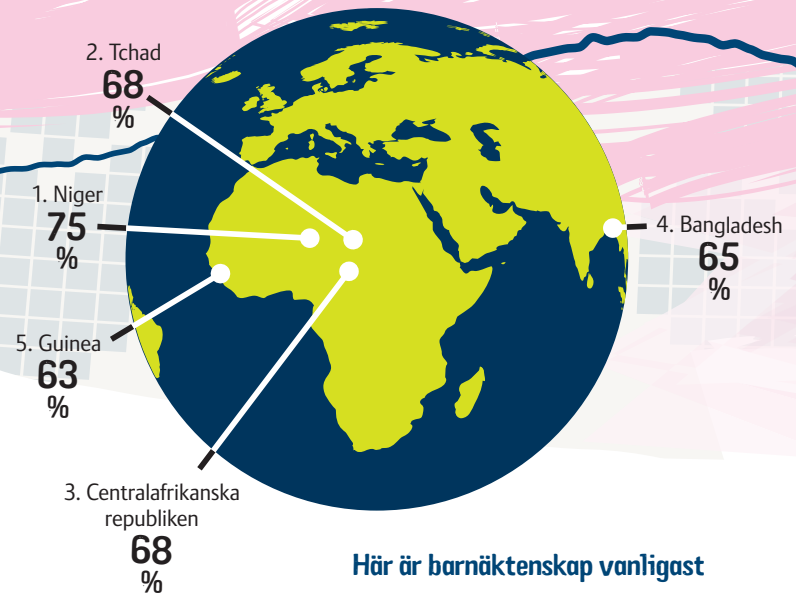
Utan utbildning

Med grundskoleutbildning

Med gymnasieutbildning

Siffrorna visar andelen kvinnor mellan 20 och 24 år i utvecklingsländer som gifte sig före 18 års ålder.

Källa: *Marrying too Young*, UNFPA, 2012

Här är barnäktenskap vanligast

Andel flickor gifta före 18 års ålder

Källa: *The State of the World's Children*, Unicef, 2014

– Dessa flickor är barn som först lyder sina föräldrar och sen hamnar under direkt inflytande av sin make. De förpassas till ett liv med slavarbete i hemmet, utan egen makt, säger Allie Glinski.

Den som gifter sig tidigt föder också barn tidigt, vilket är riskabelt när kroppen inte är färdigutvecklad. I många delar av världen är komplikationer i samband med graviditet och barnafödande den vanligaste dödsorsaken bland tonårsflickor.

Det finns flera strategier för att skjuta upp giftasåldern. Det krävs en lagstiftning som fastställer en minimiålder för äktenskap, även om det inte är säkert att den följs. Det är dessutom viktigt att stärka flickor och ge dem möjlighet att utveckla sina färdigheter och skaffa sig nätverk och livskunskap.

– När en flicka står upp för sig själv och har egna tankar och idéer förändrar det familjens syn på henne. När hon blivit stärkt kan hon stå emot påtryckningar, säger Allie Glinski.

Men det yttersta ansvaret för att förhindra barnäktenskap ligger självklart inte hos flickan. Det är de vuxnas, och i slutändan statens ansvar. Därför måste man också informera föräldrar, beslutsfattare och andra vuxna med inflytande över ungdomars liv om farorna med barnäktenskap

och istället diskutera andra alternativ. Slutligen måste alla flickor ha rätt att gå i skolan och få en utbildning av bra kvalitet, eftersom flickor som studerar gifter sig senare.

Men, påpekar Allie Glinski, man får inte glömma bort de miljontals flickor som redan är gifta. Även de behöver få möjlighet att gå i skolan, komma i kontakt med jämnaåriga, lära sig att förhandla med sina män och få den kunskap de behöver om barnafödande och preventivmedel. Då förbättras även deras liv radikalt.

Machokultur följer inte lagen

Traditionens makt är fortfarande stor på den bolivianska landsbygden, där många tjejer får barn innan de själva har blivit vuxna. Nyckeln till förändring är kunskap om flickors rättigheter.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON

Att bara räkna lagparagrafer räcker inte för att avgöra om ett samhälle är jämställt, det är Bolivia ett tydligt exempel på. I grundlagen finns hela 24 paragrafer som rör jämställdhet. Men för att de fina orden ska bli verklighet och flickor och pojkar få samma möjligheter i praktiken, så krävs stora ansträngningar.

Ett av de hinder som står i vägen för många bolivianska tjejers självförverkligande är tonårsgraviditeter. Den senaste hushållsundersökningen, som gjordes 2008, visade att nästan en femtedel av de bolivianska tjejerna mellan 15 och 19 år varit gravida. Tonårsgraviditeterna är vanligast bland ursprungsfolk på landsbygden där utbildningsnivån är lägre och fattigdomen mer utbredd. Det bakomliggande problemet är gamla patriarkala sedvänjor och förväntningar som gör att flickor ofta slutar skolan, gifter sig och blir mödrar vid tidig ålder.

I flera områden finns till exempel traditionen att "stjäla" en tjej, alltså kidnappa henne när hon minst anar och sen bo ihop under en period, berättar Mauricio Velasco som är kommunikationschef på Plan i Bolivia. För att behålla sin heder och inte riskera att bli utesluten ur bygemenskapen blir den kidnappade tjejen tvungen att gifta sig.

Dessutom finns många föreställningar om hur en riktig man bör vara vilket sätter press på killarna att ha sex.

– Det finns en väldigt stark machokultur. Därför är det viktigt att ge ungdomarna självförtroende och visa dem att de inte är de enda som inte har sex, säger Mauricio Velasco.

Hans kollega Martha Rivera, som är jämställdhetsexpert, håller med.

– Ungdomar saknar ofta information. Det handlar inte om att uppmana dem att inte skaffa barn utan vi sprider information om sexualitet, preventivmedel och rätten att själv bestämma när och hur många barn de vill ha. När ungdomar får information ser vi att det ger gott resultat och att det förebygger oönskade graviditeter.

I flera skoldistrikt ger Plan stöd till sexualundervisningen. Förutom att få information om preventivmedel, könssjukdomar och sexualitet, diskuterar ungdomarna också andra frågor, som rättigheter, ledarskap och självkänsla. På så sätt kan de bidra till att de fina orden i grundlagen omsätts i verklig politik.

– Ungdomarna sitter i regionala och nationella nätverk och deltar i kongresser. De är självsäkra och ifrågasätter vad de vuxna säger. Vi ger dem bara information och vägledning om vart de ska vända sig för att kräva sina rättigheter, säger Martha Rivera.

Mer makt

Seglivade traditioner har gjort Västafrika till en av de regioner där tonårsgraviditeter är vanliga. I Togo förväntas kvinnor föda många barn och måste därför börja tidigt.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: SIGRID SPINNOX/PLAN

När Enyonam gick i sjätte klass började hennes lärare att uppvakta henne. Trots att hon avvisade hans närmanden fortsatte han. Så småningom började han även att hota med att sänka hennes betyg eller underkänna hennes prov om hon inte hade sex med honom. Eftersom Enyonam var orolig för sitt slutbetyg kände hon sig till slut tvingad att göra som läraren sa.

Några veckor innan slutprovet visade det sig att Enyonam hade blivit gravid. När hennes pappa fick reda på det blev han arg och skickade henne för att bo ihop med läraren. Några månader senare föddes barnet för tidigt och överlevde inte. Även Enyonam blev sjuk efter förlossningen och tvingades söka vård.

Sen millennieskiftet har antalet tonårsgraviditeter nästan halverats i Togo, vilket betyder att det idoga arbete som har utförts av både organisationer och den togolesiska staten har gett resultat. Situationen är dessutom bättre än i många av grannländerna. Men fortfarande återstår mycket arbete, inte minst på landsbygden och mot gränsen till

I byn Kaza i Togo försöker ungdomarna påverka gamla attityder genom rollspel. De här tjejerna framför en pjäs som tar upp viktiga ämnen som människohandel, barnäktenskap, tonårsgraviteter och utbildning.

till Togos tjejer

Benin, där traditionens makt fortfarande är stor. Det berättar Atsu Eklund som jobbar med jämställdhetsfrågor på Plan i Togo.

– Här betraktas en man som bara har två eller tre barn inte som en riktig man utan han bör ha över tio barn, med flera olika fruar. Om en kvinna vill bli respekterad i samhället och av sin man kommer hon därför att göra vad hon kan för att få många barn. Då måste hon börja tidigt, säger han.

Den bakomliggande orsaken till många tonårsgraviteter är det låga värde som flickor och kvinnor har i de mer traditionsstyrda delarna av Togo, och deras brist på makt över sina egna liv. Om en flickas familj vill att hon ska sluta skolan och gifta sig har hon inte möjlighet att säga nej. Hon har också svårt att avvisa en man som uppvaktar henne. Fattigdom gör dessutom att sex ibland används som en handelsvara, där unga tjejer byter sexuella tjänster mot pengar och andra gåvor.

– Flickor uppmuntras inte att söka jobb utan tvingas i stället att vända sig till pojkar och män för att få de pengar de behöver, förklarar Atsu Eklund.

För att förbättra situationen arbetar Plan Togo med flera olika strategier i samarbete med regeringen och med andra organisationer. Det handlar till exempel om att ge ungdomar tillgång till preventivmedel, att arbeta för att lagar ska efterföljas och att göra det möjligt för fler att gå i skolan. Men de viktigaste förändringsaktörerna är ungdomarna själva. Därför

driver Plan ungdomsklubbar där både tjejer och killar uppmuntras att vänta med giftermål och sex. Det viktigaste budskapet är att båda könen har samma rättigheter.

– Det är avgörande att jobba direkt med ungdomar, för utan deras deltagande kan vi inte göra något, säger Atsu Eklund.

Största EU-bidraget i Plans historia

Plan Sverige har tillsammans med Plan-kontoren i Bangladesh och Togo fått sammanlagt 7,6 miljoner euro från EU. Det är det största EU-bidraget i Plans historia.

Pengarna kommer att gå till att förebygga graviteter bland tonårstjejer och på andra sätt förbättra den sexuella och reproduktiva hälsan bland unga. Plan kommer bland annat att bygga upp och stötta ungdomsmottagningar, samtidigt som man arbetar med attityder och normer i samhället.

Förutom att förbättra situationen för ungdomar i Bangladesh och Togo ger tilldelningen Plan en viktig kvalitetsstämpel som en av världens ledande barnrättsorganisationer.

Because I am a Girl

Under fyra års tid driver Plan kampanjen **Because I am a Girl** till stöd för flickors rättigheter. Startskottet för kampanjen gick på **internationella flickdagen 2012** och sedan dess har Plan satsat stort runt om i världen. Här är ett urval av alla aktiviteter.

TEXT OCH FOTO: PLAN

Kampanjens mål

- Att flickors fortsatta utbildning ska bli en prioriterad fråga bland världens ledare.
- Att alla flickor ska gå minst nio år i skolan.
- Att stoppa barnäktenskap.
- Att stoppa våld mot flickor i och utanför skolan.

Varför en kampanj för flickor?

Flickor i utvecklingsländer är en av världens mest utsatta grupper. Deras skolgång prioriteras inte utan istället gifts de bort i tidig ålder, blir gravida medan de själva är barn och utsätts för våld. Detta är både ett brott mot flickors mänskliga rättigheter och ett enormt slöseri med resurser.

2012

11 oktober

Kampanjstart. Rosafärgade monument, rockkonserter och event i fler än 70 länder sparkar igång Plans fyraåriga flickkampanj, samtidigt som den internationella flickdagen uppmärksammas för första gången.

December

Innovativa metoder. Plan lanserar Global Girls Innovation Programme med målet att nå de fattigaste och mest utsatta flickorna med nyskapande, högkvalitativa metoder.

2013

Maj

Nej till barnäktenskap. Plan lanserar rapporten "A Girl's right to say no to marriage" vid FN:s råd för mänskliga rättigheter i Genève.

Plan på Mount Everest. Den bangladeshiska bergsbestigaren Nishat Mazumder bestiger Mount Everest för att uppmärksamma Plans kampanj, och placerar en Because I am a Girl-flagga på toppen.

12 juli

Unga tar plats i FN. 650 ungdomar från hela världen, bland dem en ungdomsdelegation från Plan, tar över FN:s generalförsamling i New York och uppmanar världens ledare att satsa på barns utbildning.

11 oktober

Internationella flickdagen. Det första kampanjåret uppmärksammas runt om i Plan-världen och kända byggnader lysas upp i rosa till stöd för flickors rättigheter.

2014

8 mars Filmpremiär.

Sverigepremiär för den Plan-stödda dokumentären *Girl Rising*, som har visats i fler än 35 länder och skapat en global rörelse för flickors rättigheter.

Juli

Plan Sverige drar igång årets kampanjarbete och syns under sommaren på barnkanalen Nickelodeons sommarturné och på Tjejmilen. I år uppmärksammar vi barnäktenskap och lanserar bland annat den digitala kampanjen #förhenne.

11 oktober

Internationella flickdagen. Plan publicerar den årliga flickrapporten som i år har titeln *Pathways to Power* och handlar om samhällets maktstrukturer och vilken inverkan de har på flickor och unga kvinnor.

Kampanjen i siffror

Plan stöder **249** projekt för flickors rättigheter.

Plan driver **57** forskningsprojekt i **39** länder om avgörande frågor som flickors utbildning och barnäktenskap.

Plan har mobiliserat människor världen över och samlat in **1 600 000** handuppräckningar till stöd för flickors utbildning.

Sport och lek lär barn om hiv

I år är det 30 år sedan forskarna slog fast att det är hiv-viruset som orsakar aids. Men trots att världen i dag vet mycket om hur hiv sprids, smittas ändå miljontals barn och vuxna varje år. I Zambia driver Plan ett framgångsrikt projekt tillsammans med Rädda Barnen för att ge barn och ungdomar kunskap om hur de kan skydda sig.

TEXT: ANNIKA RYDMAN • FOTO: TORBJÖRN SELANDER

Det är eftermiddag i jordbruksdistriktet Chibombo, tio mil norr om huvudstaden Lusaka. På en knölig plan utanför Kampekateskolan råder full aktivitet. Ett femtiotal barn och ungdomar, de flesta klädda i skoluniform, tränar fotboll under ledning av en ung och entusiastisk kvinna.

Plötsligt avbryts övningen och ledaren, Wansuwila Nambela, ropar till för att fånga allas uppmärksamhet:

– Team!

– Coach!, svarar alla barn och ungdomar med full hals.

Alla samlas runt Wansuwila Nambela och hon börjar berätta om varför det är så viktigt att ta sina mediciner om man blivit smittad med hiv. På ett medryckande och positivt sätt får Wansuwila barnen och ungdomarna att svara. Plötsligt är det dags för en ramsa med handklapp och sedan är alla på gång efter bollarna igen.

Sedan tre år tillbaka driver Plan och Rädda Barnen ett gemensamt projekt i Chibombo med stöd av Postkodlotteriet. Samarbetspartner är Sport in Action, en organisation som finns spridd över hela Zambia.

Med hjälp av sport, teater, dans och lek får barn och ungdomar kunskap om hiv och aids. Men ledarna undervisar också i "livskunskap" – konfliktlösning, antimobbning och barns rättigheter.

– Det gäller att ge informationen på ett sätt som de förstår och att vara på deras nivå när man pratar, säger Wansuwila Nambela.

För barnen och ungdomarna betyder aktiviteterna inte bara att de får lära sig om sex och hiv – för dem är det också ett sätt att glömma den tuffa vardagen. Många lever i splittrade familjer och de flesta känner någon som antingen är hiv-positiv eller har dött i aids.

>

”Team! Coach! Why is it important to take hiv medicine?”

– Min pappa dog i aids. Han hade en flickvän och jag tror att han fick smittan av henne. Nu bor mamma i Lusaka med mina syskon och jag bor här med min bror. Livet är svårt, berättar Levy Mbewe, 14 år.

Zambia är hårt drabbat. Enligt officiella siffror är var sjunde vuxen och 170 000 barn hiv-positiva. 700 000 barn saknar en eller båda föräldrarna på grund av att de dött i aids.

Myter som att man kan bli »renad« genom att ha sex med ett barn lever envist kvar, trots informationskampanjer. Små flickor blir fortfarande bortgifta och nästan 30 procent av de 15–19-åriga flickorna blir gravida.

– **Det är tabu att** prata om sex och hiv. Men barnen har rätt att få veta, hur ska de annars kunna skydda sig, säger projektledaren Bertha Kabengele-Mbozi, Rädda Barnen i Lusaka.

Det gäller att förändra människors förhållningssätt. Att få dem att förstå att de måste prata med sina barn om sex och hur de ska bete sig för att inte bli smittade eller gravida.

– Det handlar faktiskt om liv och död, konstaterar Bertha Kabengele-Mbozi.

I Zambia liksom i så många andra afrikanska länder är de traditionella ledarna viktiga. Och kyrkan. Att få med dem i processen har varit helt avgörande. Det har också varit viktigt att inkludera rektorerna på byskolorna i arbetet.

På plats i Chibombo är det den pensionerade veterinären Samson Nyendwa som koordinerat arbetet med att engagera lokalsamhället. Tillsammans med ett gäng passionerade volontärer har han lyckats få med sig fem skolor, flera traditionella ledare och präster.

Vi sätter oss i bilen för att åka hem till en av de traditionella ledarna, Ezilon Katakula. Han bor i ett enkelt litet hus en bra bit från huvudvägen. På gården leker en pojke med en hund. En ung tjej står hukad över en eld och lagar mat. Under det stora trädet sitter de åldrade ledarna och väntar.

De berättar om hur de ändrat sina attityder sedan Sport in Action kom in i bilden – att de fått kunskap och nu förstår hur viktigt det är att prata med barnen och ungdomarna om sex och hur de kan skydda sig.

– Vi har stora utmaningar som vi måste ta tag i. Det är hiv, aids, barnäktenskap och analfabetism. Och det tar tid att förändra människors inställning, säger Ezilon Katakula.

Men det går åt rätt håll. Antalet tonårsgraviteter har gått ner och de traditionella ledarna griper in och stoppar barnäktenskap. När Fredrick Chola fick höra att hans barnbarn skulle bli bortgift med en äldre man, trots att hon var just ett barn, tvekade han inte att agera.

– Jag anmälde både förmedlaren och den blivande maken till polisen och det gick till domstol. Han fick 15 års fängelse, berättar han.

För två år sedan skulle Memory Mulimba, 14 år, giftas bort. Det var struligt med skolan och hennes föräldrar tyckte det var lika bra att gifta bort henne. Då grep Samson Nyendwa in och stoppade det hela. Nu bor

Memory ett par mil från sina föräldrar, hemma hos sina släktingar i Chibombo. Hon går i skolan igen och är med i de aktiviteter som Sport in Action har i området.

– Jag har lärt mig så mycket och blivit starkare. Och det är så roligt att hålla på med sport, säger hon, ler och fortsätter:

– Det är jätteviktigt att vi unga inte börjar med sex för tidigt. Vi kan bli med barn och det finns många andra risker för oss också.

Rakt genom Chibombodistriktet går en stor huvudväg som leder norrut. Här och var längs vägen ligger barer. På kvällarna fylls de och barnen lockas dit. Ibland blir de till och med ditskickade av föräldrarna för att sälja nötter. Det är lätt att de dras in i missbruk och att de blir utnyttjade sexuellt.

– Barnen är verkligen utsatta i det här området, säger Bertha Kabengele-Mbozi.

>

Flera skolor i Chibombo har omfamnat Sport in Actions program och valt att integrera det i undervisningen på olika sätt. Dels får ledarna komma till klassrummen och undervisa, dels hålls aktiviteterna på skolområdet, i direkt anslutning till att skolorna slutar för dagen.

– Tidigare var det tabu att prata om sex med skolbarnen. Men då gör våra lärare det, berättar Lwindt Henry, rektor på Okadaskolan och fortsätter:

– Vi kan se stora resultat redan nu. Barnen har blivit lugnare sedan vi gick med i projektet och vi har mycket färre flickor som blir med barn och hoppar av skolan. Dessutom har vi lyckats få tillbaka två flickor som fått barn hit till skolan.

En väldigt utsatt grupp är de hiv-positiva barnen och deras ofta hiv-positiva föräldrar. Särskilt hårt är det för änorna, berättar den traditionella ledaren Elizabeth Kaongo. Ofta försöker de försörja sig på jordbruk men det är svårt att överleva på det.

– Det finns inget skyddsnät som tar hand om dessa familjer. De är oerhört sårbara, säger hon.

Återigen sätter vi oss i bilen för att på gropiga kostigar bege oss ännu längre ut på landsbygden. Samson Nyendwa vill att vi ska träffa Lonita Shalubala, en hiv-positiv mamma som bor ensam i en fallfärdig hydda tillsammans med sina tre söner. Den mellersta sonen, åttaårige Trust, är hiv-positiv.

– Jag var gift med pappan i tio år men han har lämnat oss. Nu försöker jag försörja barnen genom att sälja bananer ute vid vägen, berättar Lonita Shalubala.

Vi sitter på ett gammalt tygskynke under ett träd och pratar. Barnen klänger på sin mamma. Lille Trust är märkbart loj.

– Jag försöker orka för barnens skull, men livet är hårt. Men jag är nogna med att vi tar våra mediciner, säger Lonita Shalubala.

Det finns bara ett sjukhus och två vårdcentraler i Chibombo. Ingen av dessa vänder sig speciellt till barn och ungdomar. Det är en väldigt stor brist, säger Bertha Kabengele-Mbozi på Rädda Barnen.

– Det är ett sådant stigma kring hiv och barnen och ungdomarna vill inte gå till mottagningarna som riktar sig till vuxna för att få hjälp med preventivmedel eller för att testa sig. De känner sig utpekade, säger hon och fortsätter:

– Barnen och ungdomarna säger »nu när jag vet hur jag kan skydda mig, så har jag ingenstans att gå«. Vi måste jobba för att det byggs kliniker som vänder sig till barn och ungdomar.

På ett par av skolorna har man lyckats skapa barnvänliga platser. Det kan vara biblioteket eller ett klassrum som under vissa tider och dagar är bemannade av frivilliga från Sport in Action som finns på plats för att informera och svara på frågor. Men behoven är så klart enorma.

– Utmaningen är att erbjuda barnen och ungdomarna hälsovård på deras egna villkor, menar Bertha Kabengele-Mbozi.

Just nu: du får ett presentkort utan extra kostnad

Varje månad har våra lottköpare chans att få dela på många miljoner med sina grannar.

Samtidigt bidrar de till vårt överskott som vi skänker till Plan och alla de andra ideella organisationer som vi stödjer.

Alla har vi våra drömmar. En del går att köpa för pengar, andra kräver ett socialt engagemang. I PostkodLotteriet har du chans att uppfylla både dina egna och dina medmänniskors önskningsar.

Ny vinstchans varje dag

De högsta veckovinsterna lottar vi ut till helgen – en miljon kronor på fredagen och ytterligare en miljon på lördagen. Du har också chans att vinna upp till 100 000 kr per lott plus en bil varje fredag. Dessutom lottar vi i år ut många miljoner i GrannYran tre gånger per år och i flera vinstrika extradragningar under året.

45 miljarder till välgörande ändamål

Tillsammans med våra systerlotterier i Holland och Storbritannien har vi under de senaste 25 åren skänkt över 45 miljarder kronor till välgörande ändamål. Det gör oss till världens näst största privata givare till ideella ändamål.

Du får ett presentkort värt 300 kr

Beställ en lott på postkodlotteriet.se/vinstchans inom 7 dagar så får du ett presentkort värt 300 kr som tack. Presentkortet kan du använda i över 100 butiker, hotell och restauranger.

Köp en lott på postkodlotteriet.se/vinstchans

Vi får inte rösta men vi har en röst

Även om många ungdomar inte är röstberättigade har de självklart åsikter och vill påverka samhället. Nu drar Plans ungdomsråd igång en kampanj för att visa att barn och unga har rätt att bli lyssnade på.

TEXT: ELMA HUSKIC

Nu sitter jag här, trött, sjuk och precis hemkommen efter ett möte med Plans ungdomsråd, med massa nytt tillskott i gruppen, och skriver om vårt arbete. Mitt namn är Elma, jag är 16 år gammal och jag är med i Plans ungdomsråd sedan lite mer än ett år tillbaka.

Just nu håller vi på med vår första kampanj som kommer att heta #ifalljagvardu. Eftersom det är valår i år vill vi visa för Sveriges makthavare att ungdomar som inte är berättigade att rösta har en röst ändå, och vill påverka samhället och frågor som rör barn och ungdomar på ungas sätt.

Vår kampanj går ut på att samla ihop bilder på olika sociala medier som Facebook, Instagram och Twitter med hjälp av hashtaggen "ifall jag var du", där barn mellan 13

och 18 år håller i en lapp där det till exempel kan stå "Ifall jag var du, skolministern, skulle jag minska antalet skoltimmar i skolan." Vi ska även stå på ungdomsfestivalen We Are Stockholm i augusti och ta bilder på ungdomar som väljer att delta.

Dessa bilder kommer vi sedan att skicka in till Sveriges makthavare och även göra en bildutställning utanför riksdagen, för att visa att barn har rätt att

bli lyssnade på och tagna på allvar, även om de inte har rösträtt. Det behöver inte alltid handla om stora samhällsproblem som jämställdhet och fattigdom, det kan handla om lite "enkla" frågor som otrygghet och att elever vill ha fler uppsatser i stället för prov.

Personligen tycker jag att det är synd att vuxna inte tar ungdomar på allvar, eller att de till och med saknar förtroende för en. Jag har själv personliga erfarenheter av lärare, familj och familjevänner som tror att man är helt och totalt inkompetent bara för man inte har åren inne. Att man bara är en vanlig omyndig ungdom full med pubertetshormoner som skapar en massa problem för samhället.

Alla barn har åsikter om något och vill göra sig hörda men många vågar helt enkelt inte. Därför tycker vi nu att det är dags att Sveriges unga och Sveriges framtid säger ifrån och visar att visst finns det ungdomar som kämpar för ett bättre samhälle och inte bara demolerar det.

Läs mer på Facebook: Plan Sveriges Ungdomsråd
eller Instagram: plansungdomsråd

Nya medlemmar

Linnea, Anna och Emilia har tillsammans med Lina (inte på bild) precis blivit invalda som nya medlemmar i Plans ungdomsråd (PUR).

LINNEA ENGWALL

Ålder: 17 år

Bor: Svedala

Det bästa minnet jag har från mitt första möte är att jag blev mött med öppna armar och det kändes med en gång att jag var en del av gruppen.

ANNA CAKSTE

Ålder: 13 år

Bor: Danderyd

Mitt bästa minne från första mötet var när vi gick upp på Skinnarviksberget och tittade på utsikten över Stockholm.

EMILIA CARLSSON

Ålder: 15 år

Bor: Varberg

Mitt bästa minne måste vara det första mötet med bara oss PUR-medlemmar. Där fick jag en djupare förklaring till hur PUR fungerar. Att ha blivit medlem och få möjlighet att engagera sig känns väldigt bra och det är även lärorikt och spännande.

LINA FADUL

Ålder: 14 år

Bor: Gävle

När jag blev invald i PUR blev jag jätteglad, men det var väldigt svårt att smälta. Det var en riktigt underbar stund för mig och jag längtade verkligen efter att få börja jobba med PUR.

Volontären Hasina Akter knackar dörr i slumområdet City Polli i Dhaka och talar med föräldrarna om Plans fadderprogram.

”Viktigare att man skriver än vad man skriver”

Den som skriver brev till sitt fadderbarn kan vara säker på att det är uppskattat. Få saker får dem att känna sig så speciella som att ha en vän i en annan del av världen, säger Plan-volontären Hasina Akter.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: ISMAIL FERDOUS

Sedan fyra år tillbaka tjänstgör Hasina Akter som volontär i Dhaka på uppdrag av Plan Bangladesh. Volontärerna rekryteras bland människor som är välkända i stadsdelen där de arbetar och de är en viktig länk mellan Plan och fadderbarnen och deras familjer.

En av volontärernas uppgifter är att se till att korrespondensen mellan barn och faddrar fungerar. De äldre barnen skriver själva, med visst stöd. De yngre får hjälp från en volontär eller från sina föräldrar.

Men vad ska man egentligen skriva till sitt fadderbarn? Hasinas svar är tydligt: Det spelar ingen roll. Det är viktigare att man skriver än vad man skriver. Och det är nästan en fördel om det inte är alltför långt.

– Barnen sätter högt värde på breven och de flesta sparar dem i många år. De räknar faktiskt faddrarna till sina vänner. Breven ser de som en gåva och fotona de får skapar samhörighet. De känner sig speciella eftersom de har en vän i ett annat land.

När ett fadderbarn får brev är det en begivenhet även för de andra

barnen. De flockas runt omkring och försöker läsa vad det står.

Faddrarna frågar ofta om sådant som är enkelt att svara på: om skolan, om kompisar, om familjen och om fritidsintressen. De berättar samtidigt om sin egen vardag: vad de äter, vad de gör på jobbet, om familj, årstider och högtider. De barn som inte själva får brev skriver ändå till sina faddrar, och kanske nämner att de ser fram emot post.

– Att få brev ökar deras självförtroende. De flesta fadderbarn är dessutom intresserade av att lära sig mer om de länder där faddrarna bor.

Förutom att hjälpa till med brevväxlingen gör Hasina hembesök hos familjer där barnen ska bli fadderbarn och berättar vad det innebär. Inte minst förklarar hon att genom ett enda fadderbarn kommer många barn i området att gynnas.

– När fadderbarnen får brev gör det hela fadderprogrammet mer effektivt och det ökar dessutom förtroendet för Plan, säger hon.

Så här gör du för att skriva till ditt fadderbarn

Via Min sida

Du kan enkelt skicka brev via Min sida till ditt fadderbarn. Då går det via mejl direkt till fältkontoret, som skriver ut och levererar brevet till ditt fadderbarn. Gå till www.plansverige.org/minsida för att aktivera ditt konto eller logga in.

Med vanlig post

Brevet kan vara upp till en A4 i storlek och får väga högst 150 gram. Du kan bifoga foton på dig och din familj, ballonger, pennor eller lättare målarböcker och barnböcker. Du kan inte skicka tunga eller dyrbara saker som pengar eller kläder. Du kan inte heller skicka livsmedel.

1. Lägg ditt brev i ett kuvert.
2. Använd alltid adressetiketterna och avsändaretiketterna som du fått av Plan.
3. På avsändaretiketten fyller du i ditt fadderbarnsnummer (SP) och ditt fadderbarnsnummer (SC), samt vilket språk brevet är skrivet på.
4. Fäst etiketten på kuvertet.
5. Frankera kuvertet med inrikesporto och fäst etiketten med Plans adress i Stockholm på kuvertet.
6. Posta brevet till oss så tar vi hand om resten.

Fadderbarnen bor ofta i områden med dåliga vägar och opålitlig eller obefintlig postgång. Dessutom saknar familjerna ofta postadress. Därför hanterar Plan all postgång mellan faddrar och fadderbarn. Vanligtvis tar det mellan fyra och sex månader att få svara.

Frågor?

Om du har frågor är du välkommen att kontakta fadderavdelningen via fadder@plansverige.org eller 08-58 77 55 00.

Fjortonårige Imon drömmer egentligen om att ta värning i armén men han tänker ändå gå en yrkesutbildning, ifall han inte skulle bli antagen.

”När jag skriver finns inga gränser”

Fjortonårige Imon har sedan många år en fadder i Kanada. Men han använder inte ordet fadder – hon är ju en av hans vänner!

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: ISMAIL FERDOUS

Imon och den medelålders kanadensiska kvinnan har vid det här laget brevväxlat i många år. I breven berättar Imon om när det går bra i skolan och när han har klarat ett prov. Han skriver om saker han gillar, och saker han inte gillar. Eftersom de flesta av hans vänner också är fadderbarn brukar de ge varandra förslag på vad de kan skriva – ”det här borde du berätta om!”

– Hon är min vän och du kan dela med dig av allt till din vän, konstaterar Imon.

I sitt senaste brev bjöd han in henne att komma och hälsa på i Bangladesh och fick till svar att det skulle hon gärna göra. Han hoppas att de en dag kommer att träffas. De senaste

åren har han sparat all korrespondens från Kanada i en låda, för att kunna visa upp om hon kommer på besök. Bland breven ligger också foton på allt från isbjörnar till virvelstormar.

– Jag gillar att lära mig saker om andra länder. En gång berättade hon om en stor snöstorm och jag tyckte väldigt synd om människorna i Kanada som hade drabbats.

Även om Imon älskar att få brev, tycker han att det allra roligaste är att svara. Han gillar helt enkelt att skriva.

– När jag skriver känns det som att det inte finns några gränser och att jag kan uttrycka mig helt fritt.

Fadderresor 2014/15

Mer information på: www.plansverige.org/res-med-plan. Nyfiken? Besök Plans grupper på Facebook. För frågor och anmälan kontakta Givarservice via e-post: fadder@plansverige.org eller telefon 08-58 77 55 00.

Colombia
22 november–
6 december 2014

Brasilien
Februari 2015

Laos/Thailand
Mars 2015
Minoritetsfadder

Zimbabwe
April 2015

Indonesien
Maj 2015

Vi reserverar oss för förändringar i resplanen. Minimum 20 deltagare krävs för att en resa ska bli av.

Nazma Begum gifte sig när hon bara var 13 år gammal. Men hon är fast besluten att hennes döttrar inte ska drabbas av samma öde. Därför har hon gått emot sin man och gömt undan sin 14-åring hos en släkting i en annan del av staden. "Min dotter går en yrkesutbildning och lär sig att reparera tv-apparater. Hon vill inte gifta sig förrän hon är 20, hon vill jobba i stället. Hon har sett mig lida och vill sätta stopp för det" berättar Nazma. Nazma arbetar på en skola som finansieras av Plan och tack vare en egen inkomst och stöd från kollegor har hon funnit styrka att stå emot sin man, trots att han ibland slår henne.

Läs mer om barnnäktenskap i Bangladesh på sidorna 4–9.